

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 7. De nomine, definitione, institutione & necessitate Sacramenti
Pœnitentiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

ritatem incurra difficultas est: cuius partem negantem sequitur Suarez in disput. 38. sect. 2. multique alij quos Georgius Syrus refert in tom. 1. Theauri casuum conscientiae lib. 7. cap. 8. dub. 8 Ratio vero est: quia irregularitas non est ponenda, nisi sit in iure expressa, ex cap. Is qui, De sentent. excom. in 6. Nec vllibi in iure habetur expressum, irregulares fieri iterantes hoc sacramentum.

RELIQVA PARS CAPITIS.

De dispositionibus quas praedictorum effectuum productio requirit in suscipiente Confirmationem.

Ad productionem characteris non requiritur alia dispositio, quam quae ad validitatem ipsius Confirmationis: nempe ut hanc suscipiens iam baptizatus sit; & ut eam suscipiendi intentionem habeat debitam; de qua iudicandum est perinde; ac de ea quam ad baptismi validitatem requiri diximus sub finem praecedentis libri. Ad productionem vero gratiae, praeter duo illa, poenitentia requiritur in eo qui post baptismum fuerit in peccatum mortale lapsus; quam esse contritionem perfectam, seu talem qua divinae gratiae restituiamur: ideo necessarium non est, quia nemo potest alioqui tuta conscientia ad hoc sacramentum accedere: cum nemo scire possit an perfecte contritus sit, sicut nec an amore vel odio dignus sit ex c. 9. Ecclesiasticis. Hancque esse D. Thomae sententiam patet per ea quae ex ipso retulimus in praeced. nu. 30. & ita notat Suarez, in citata sect. 2.

Vbi quoque monet solam ignorantiam proprii peccati actualis etiam inuincibilem, non sufficere ad illius remissionem per susceptionem sacramenti, sine aliqua saltem attritione, tanquam poenitentia. Quam ad remissionem peccatorum actualium necessariam esse patet per illum Domini nostri Lucae 13. Nisi poenitentiam habueritis omnes peribitis. Notat autem eum Soto in 4. distinct. 7. quest. unica art. 7. Gregorius a Valent. disput. quinta, quaest. i. puncto 4. (& Suarez, admittit) attritionem, quae ad propositum effectum sufficiat, talem esse debere, ut homini sacramentum hoc suscipienti contritio esse videatur: quia cum ex natura & institutione eiusdem sacramenti, prima gratia (ad cuius augmentum per se institutum est) ipsum praecedat: requiritur minimum ut accedens ad id ipsum suscipiendum, arbitretur probabiliter se iam recuperasse gratiam per veram contritionem.

Vnde (vt idem a Valentia ex eod. Soto in seq. art. 8. addit) quamuis ad legitime suscipiendum hoc sacramentum non sit necessarium praemitti ei confessionem (sicut nec ieiunium, etiam si illi deceat iuxta cap. Ut ieiunio De consecr. dist. 5.) tamen cum quis se nouerit solummodo attritum, debeat confiteri: ut vi sacramenti poenitentiae existimare probabitur possit effectum contritum; quia talem indispotionem suam cognoscens, non potest ad hoc sacramentum licite accedere: quemad. congruenter antedictis Suarez doctet disput. 34. sect. 2. paulo post medium. Addit ibidem consequenter Gregor. a Valen. contra Caiet. non esse necessarium ad gratiam per hoc sacramentum acquirendam, sicut nec per alia sacramenta, ut mens hominis in ipsa susceptione actu moueatur erga Deum: satis enim esse, ut eiusmodi motus vel tunc sit vel antea fuerit, etiam si in vsu sacramenti ob humanam fragilitatem mens distrahat: Dei scilicet bonitate commiserente eidem fragilitati: iuxta illud Psalmi 102. Quomodo miseretur pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se: quoniam ipse cognouit figmentum nostrum.

TRACTATUS POSTERIOR.

De sacramentis Poenitentiae & Extreme vñctionis.

Attente patet tractatio de Poenitentiae sacramento, estque instituti nostri peculiariter propria: quam Theologi

scholastici instituunt cum Magistro in 4. dist. 14. & aliquot sequentibus: ac cum D. Thoma 3. par. a quaest. 84. Itemque Canonistae ad septem distinctiones de Poenitentia: & ad titulum De Poenitentia & remissionibus, atque alij multi quorum non paucos tam antiquiores quam recentiores Henriquez refert in tomo 1. Theologiae moralis in initio lib. 4. qui est primus de poenitentia. Ad ea autem quae in prima & secunda parte dicta sunt: restant pauca tantum addenda, de sacramenti poenitentiae nomine & definitione, institutione & necessitate. Nam de illius materia, quae posita est in tribus actibus Poenitentis illud suscipientis: contritione, inquam, confessione & satisfactione, iam dictum est sufficienter in praeced. lib. 5. 6. & 7. & de illius forma, quae est sacramentalis absolutio, in sequenti lib. 8. & de ministro, qui est Confessarius legitimus, in tribus primis libris, ac de suscipiente, qui est Poenitens, in sequenti libro 4. De dispositionibus ad talem susceptionem dignam ac validam requisitis, ac de obligatione suscipiendi dictum est in iisdem libris prout occasio se obtulit, permittim alijs. Quae pertinent ad effectum eiusdem sacramenti (qui sunt remissionis peccatorum, & recuperationis virtutum & meritum, per peccatum mortale, amissorum) tanquam propria scholastica speculationis, relinquemus sciendi cupidis videnda familiariter simul & copiose tractata apud Greg. a Valent. to. 4. disp. 7. quaest. & tribus sequentibus.

Quod attinet ad Extremam vñctionem: de ea tractantes varios auctores Henriquez refert in praecedenti lib. 3. ante cap. 7. Quibus accesserunt Greg. a Valen. in sequenti disput. 8. & Suarez tomo 4. disput. 39. & quinque sequentibus. Dicemus autem primo de illius nomine, definitione, institutione, & vñtate. Secundo, de illius materia & forma. Tertio, de illius effectu ac de ministro. Quarto, de recipientibus eam: & quinto, de obligationibus circa vsum eiusdem.

C A P V T VII.

De nomine, definitione, institutione, & necessitate sacramenti Poenitentiae.

S U M M A R I V M.

- 36 Ratio nominis Sacramenti poenitentiae.
- 37 Definitio Sacramenti poenitentiae.
- 38 Quod poenitentia sit sacramentum a baptismo distinctum.
- 39 Institutio Sacramenti poenitentiae a Christo.
- 40 Sacramentum Poenitentiae est simpliciter necessarium ad remissionem peccatorum.
- 41 Obiectio in contrarium cum solutione.
- 42 Cum ob inopiam Confessarii suscipi non potest re ipsa, illius votum, etiam tantum implicum in vera contritione inclusum, sufficere potest ad eandem remissionem.

DE nomine Poenitentiae Nauarrus in Enchir. praelud. 10. & in praeludij distinct. de Poenitentia num. 3. & 4. pluribusque Bellarm. tomo 2. Controver. in lib. 1. De poenitentia cap. 7. & Suarez tomo 4. disput. 1. sect. 1. cum quo satis nobis est notare, Theologico more Poenitentiam dici dolorem de peccato commisso: congruenter sane etymologiae nominis: Dicitur enim poenitentia quasi poenae tenentia, iuxta illud D. Augustini, relatum in Epitome Poenitentia 2. De poenitentia distinct. 3. Poenitere est poenam tenere. Porro poenae est, dolorem inferre: quod cum fit in inuito, ut quando poena infligitur nolenti, ipsum non pertinet ad poenitentiam, sed ad puram vindictam. Pertinet autem cum id ipsum fit in voluntario: iuxta illud quod ex D. Aug. & Isidoro habet Suarez loco cit. poenitentiam esse poenam, qua aliquis in se punit quod peccando commisit; ut sicut voluntarie peccauit, ita voluntarie se affligat. Vnde intelligitur poenitentiam importare quoque culpae retractationem, doloremve de peccato: atque adeo eam esse actum moraliter bonum: (siquidem non esset alioqui culpae retractatio) & per consequens esse actum virtutis: quae quidem ipsius quoque nomine appellatur Poenitentia, seu virtus poenitentiae. Quoniam vero eadem retractatio, seu dolor de peccatis, pars est huius sacramenti, ceterarum funda-

NAL
SIS
Pan.

mentum, occurrens in illo primo omnium: factum est ut ipsum quoque Pœnitentia, seu sacramentum pœnitentiæ nominaretur.

37.

Quod attinet ad definitionem sacramenti pœnitentiæ: ea bona est quam Nauaricus tradit in *Enchir. cap. 22. nu. 11.* quod sit sacramentum absolutionis, quo Sacerdos sibi subditum peccata sua cum iusto dolore & proposito satisfaciendi, legitime contententem absoluit ab iisdem peccatis. Per quam definitionem ideo manifesta fit natura illius sacramenti: quod (prout patet ex Concilio Tridentino, sess. 14. cap. 5. & 6.) ea consistat in forma iudicii, in quo peccator gerat personam actoris & rei, cum dolore contententis aduersum se in iustitiam suam Domino, ut remittat ei iniquitatem peccati sui. Sacerdos vero personam iudicis dantis sententiam absolutiuam, iniuncta salutari pœnitentiâ, seu satisfactione. Quæ duo, propoſita definitione tangit, & aperit.

38.

Esse vero sacramentum (quod in definitione ponitur loco generis) copiose aduersus sectarios docent Bellarm. *lib. 1. De pœnitent. cap. 8. & tribus sequentibus.* & Greg. à Valen. *to. 4. disp. 7. quæst. 1. punct. 1.* Qui in sequenti puncto 5. proponit comparationem huius sacramenti cum reliquis, & maxime cum baptismo, ad quem accedit proxime: eo nomine quod institutum sit ad delenda peccata mortalia post baptismum commissâ, ex Concilio Tridentino, sess. 14. cap. 2. & 6. n. 2. Ideoque, prout ibidem additur, recte dicitur secunda post naufragium tabula. Quod quidem memoratus Gregorius ibidem explicat pluribus. Nihilominus tamen est sacramentum: tam in materia & forma, quam in ministro & effectu longe diuersum, ut Concilium Tridentinum in citato cap. 2. perspicue declarat. Videri potest Bellarm. id aduersus Sectarios defendens, in *sep. 12. 13. & 14. Item que Suarez. to. 4. disput. 17. sect. 1. §. Secunda veritas fidei.*

RELIQVA PARS CAPITIS.

De institutione & necessitate sacramenti Pœnitentiæ.

39.

Institutum esse à Christo Pœnitentiæ sacramentum, sicut cetera noua legis, certum est de fide ex Concilio Tridentino, sess. 7. de sacramentis in genere, can. 1. & sess. 14. cap. 1. vbi tempus & locus Euangelij in quo institutum est declaratur his verbis: Dominus autem sacramentum pœnitentiæ tunc præcipue instituit, cum à mortuis excitatus, insufflauit in Discipulos *Ioan. 20.* dicens, Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata remittentur eis, & quorum retinueritis retenta sunt. Quod ita insigni facto, & verbis tam perspicuis, potestatem remittendi & retinendi peccata ad reconciliandos fideles post baptismum lapsos, Apostolis, & eorum legitimis successoribus fuisse communicatâ, vniuersorum Patrum consensus semper intellexit. hæc ibi. Ex quibus intelligitur, Pœnitentiæ sacramentum, cum pendeat ex usu talis potestatis, tunc institutum esse, cum eadem potestas est data.

40.

Porro ex vi eiusmodi institutionis, Pœnitentiæ sacramentum medium esse simpliciter necessarium ad remissionem peccatorum mortalium, in quæ Christi fideles post baptismum labuntur, habetur ex Concilio Tridentino, sess. sexta cap. 14. & sess. 14. cap. 1. ac clarius in sequenti cap. 2. cum non sine dicitur: sacramentum pœnitentiæ, lapsis post baptismum esse ad salutem necessarium, sicut est nondum regeneratis ipse baptismus: & in c. 5. his verbis: Dominus nolter Iesus Christus & terris ascensurus ad cœlos, Sacerdotes suis ipsius vicarios reliquit, tanquam Præsides & Iudices, ad quos mortalia omnia crimina deferantur, in quæ Christi fideles post baptismum ceciderunt; quo pro potestate clauium remissionis aut retentionis peccatorum, sententiam pronunciant. Quæ quidem verba argumentationem hanc virtute continent. Ex Christi institutione iudicium Sacerdotum medium est necessarium ad remissionem peccatorum mortalium, post suspensionem baptismi commissorum. Ergo est & Pœnitentiæ sacramentum utpote quod in tali iudicio naturam suam habet constitutam.

41.

Quod si quis dicat tale iudicium esse à Christo institutum, non ut necessarium, sed ut utile, & sufficiens ad remissionem huiusmodi peccatorum. Occurrendum est: quod cum

Christus voluerit tale iudicium non tantum esse remissionis, sed etiam retentionis peccatorum, de necessitate fideles teneantur uti eo medio ad remissionem suorum peccatorum: quandoquidem verba, *Quorum remiseritis peccata remittentur eis:* sensum hunc habent. Quorum non remiseritis, remissa non sunt. De qua re latius Suarez in *memoratis disput. 17. sect. 2.*

Atque hinc sequitur periclitantem a parte de vita: & ideo constitutum in necessitate, in qua iure diuino peccatum habens mortale, obligatur uti remedio huius sacramenti: seu sacramentaliter confiteri, cum copiam habet confessarij. Sequitur, inquam, si id non faciat, mortaliter peccare, transgressione præcepti dati de eo, quod in tali casu erat illi vnicum remedium ad iustificationem, æternæque salutis consecutionem.

Cum autem ob inopiam Confessarij, aut ob aliud simile impedimentum non potest quis sacramentum hoc suscipere re ipsa, votum eiusdem, seu voluntas ipsum suscipiendi, si facultas adfuerit, sufficere potest ad iustificationem, ex Concilio Tridentino, sess. 6. cap. 14. & cap. 4. Ratio vero est, quod apud Deum voluntas habeatur pro facto, quando ipsum nequit re ipsa præstari. Ea enim de causa voluntates præcipue puniuntur. Accedit etiam quod veræ conuersioni ad Deum per contritionem, promissa sit remissio peccati. Ezech. 18. *Conuertimini & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas.*

Vbi aduertat de peccati mortalis remissionem sine sacramento, requiri & sufficere posse contritionem charitate perfectam, non tamen sine huius sacramenti voto, quod contritio ipsa in se includit (prout constat ex ante memorato c. 4.) perinde scilicet ac emptio includit promissionem solutionis pretij ob quam dominium, & possessio rei traditur emptori. Sic enim institutum est istud sacramentum, ut ex eo peccati mortalis post baptismum commissi remissio pendeat, sicut dominium rei venditæ pendet ex pretij solutione, prout notat Suarez in *eiusd. disp. 17. sect. 3. num. 7.*

Qui consequenter inquirunt utrum prædictum votum debeat esse explicitum, seu quo quis actu desideret, ac proponat confiteri: an vero sufficiat implicitum esse: seu quo et si quis non cogitet de confessione, habeat tamen veram peccatorum contritionem. Atque contra Melchiorum Caninum pluribus pro se citatis, tenet sufficere implicitum contentum in contritione, quæ cum sit virtute quoddam propositum implendi omnia præcepta (ut dicitur in fine illius data finitio eiusdem cap. 4. indicat, quæ dicitur dolor ac deestatio de peccato commissio, cum proposito non peccandi de cetero) est pariter recipiendi istud sacramentum: quando implicititer necessitas cum & id sit in præcepto obligante sub mortali: utpote dato de re ad salutem necessaria, cuius observatio vrgeret seuerè in cap. Omnis virtusque scilicet. De pœnitentia & remissio. Accedit quod contritio sit ex se sufficiens ad remissionem peccati mortalis, quandoquidem ei tanquam vltima dispositioni semper est coniuncta gratia, & charitas. ut satis intelligitur ex verbis Ezechielis, cap. 18. num. 21. & 22. Contritio autem de se non requirit actualem memoriam confessionis de peccatis faciendæ, cum illius natura tota in eo consistat, ut sit dolor & detestatio de peccato commissio cum proposito non committendi de cetero. In quo proposito, ut iam insinuauimus, implicitum tantummodo propositum confitendi includi patet: quia explicitum extra illam est utpote actus ei superadditus, posita memoria confessionis de præcepto faciendæ. Non negauerim tamen illiusmodi memoria contingente, si votum explicitum confitendi negligetur, id esse argumentum imperfectæ contritionis:

CAPVT OCTAVVM

De nomine, definitione, institutione & virtute
Extremæ vnctionis.

SVMMARIVM.

43 Vnde dicta sit Extrema vnctio.